

VIDÉKI CIVILEK – VIDÉKI FORRÁSTEREMTÉSI LEHETŐSÉGEK

RURAL CIVILIANS – RURAL FUNDRAISING OPPORTUNITIES

SZABADOS GYÖRGY egyetemi adjunktus

Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar

KULCSÁR GERGELY PhD-hallgató

Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar

ABSTRACT

The structure and activity of locally registered civil organizations has an impact on the life of every settlement, and in most cases it is strongly associated with their capabilities to raise funds and other kind of grants. In rural settlements, among the locally registered civil organizations by all means could be justified to make a difference on the basis of an essential aspect, that how extro- or introverted are these organizations with regard to their resources, and because of certain aspects it is closely related with the local political elites activity. In our empirical research we seek for the answer through the example of a small rural town, that what kind of fund raising opportunities can the locally registered civil organizations establish, and are these civil organizations in the state of emergency or they „grow lazy” because of the uncertain or granted subsidies provided to them.

1. Bevezetés

Napjainkban a sportegyesületek a civil szféra egy sajátos szegmensét képezik. Civil szféra alatt, az új civil törvény alapján az egyesületeket, alapítványokat és civil társaságokat szokás érteni. Ez ugyanakkor egy szűkebb megközelítés, tágabb értelemben mára sokszor nem csupán a formalizált szervezeteket, de sajátos mozgalmakat, közösségi törekvéseket, jótékony kezdeményezéseket is szokás civil szférának tekinteni, függetlenül attól, hogy azok be vannak-e jegyezve, vagy sem. Ennél egy még kiterjedtebb megközelítés szerint a hazai gyakorlat – talán – azt is elfogadhatóvá teszi, hogy civil szervezet alatt érthessünk valamely, a közösség vagy egy adott település ügyei iránt fogékony, annak érdekében tenni akaró személyt. Ez utóbbi kifejezetten érdekes lehet, de történetesen ilyen példákkal is találkozhatunk. A civil szféra vizsgálata tekintetében, a közelmúltban, vélhetően a szabályozási környezet megváltozása következtében, több sajátosság is figyelmet érdemel; így például Bácsné (2012) a humán háttér és a társadalmi tőke összefüggéseit, Juhász és Vántus (2012) a humán erőforrásokkal kapcsolatos elvárásokat, Pierog-Vörös-Dajnoki (2014) illetve Máté (2014) a munkaerőpiaci jellemzőket, míg Gergely és Pierog (2016) legutóbbi cikkükben a motivációs tényezők szerepét elemezte.

Az utóbbi időben a civil szervezeteken belüli, különféle sportcivil szervezetekre a korábbinál jóval nagyobb figyelem irányult, egyrészt a komoly hazai, civil körökből kiinduló sporteredményeknek, másrészt az eredményeket előre vetítve, az igen jelentős, sokszor látványberuházásnak is tekinthető sportlétesítmény fejlesztéseknek köszönhetően. Példa lehet erre a Debreceni Futballakadémia létrejötte, a Debreceni Egyetemi sportinfrastruktúra korszerűsítése, vagy épp a közelmúltbéli stadionépítések és felújítások – szerte az országban.

A sportcivilek számát tekintve alapvetően kétféle forrásra támaszkodhatunk, az egyik a Központi Statisztikai Hivatal (KSH), a másik a törvényszéki (bíróági) regisztráció. Általánosságban véve elmondható, hogy a két forrás között vannak bizonyos számszaki különbségek. A 2014 decemberében frissített KSH adatok 63 894 nonprofit szervezetet jegyeznek (KSH, 2014), ezen belül találhatóak a klasszikus civilek, melyeket a bíróság is regisztrál. Megoszlásuk alapján: 21 954 alapítvány és 41 940 társas nonprofit szervezet. Fontos megemlíteni, hogy a KSH adatai visszaküldésen alapulnak, így minden egyes részlet tekintetében feltételesek, bár a regisztrációs valószínűleg adatok nem becslés jellegűek. A bíróság elérhető adatai (2015. január) ellenben 81 678 civil szervezet „létezéséről” számolnak be – ez kiugróan magas szám – ezen belül 28 327 alapítvány és 53 351 társadalmi szervezet működik (többségük egyesületként). A sporttal foglalkozó civil szervezeteket ezeken az adatokon belül kellene beazonosítani, a feladat azonban több ok miatt sem egyszerű. Ez egyrészt az adatforrásokkal, másrészt konceptualizációs kérdésekkel van összefüggésben.

A KSH forrásaival kapcsolatban megállapítható, hogy egy közelmúltbeli, részletes táblázatuk alapján 2011-ben sporttal 977 alapítvány és 6586 társas nonprofit szervezet foglalkozott (KSH, 2013). Ez a megközelítés nem tekinthető teljesnek, mert ez a szervezetek fő (egészen pontosan statisztikai fő) tevékenységére kérdez rá, azaz ezen szám mögött (pl. 9312 – sportegyesületi tevékenység, vagy az általánosabb 9319 – egyéb sporttevékenység), csak az adott főtevékenységet választók szerepelnek. Továbbá, azért sem válik lehetővé a teljes kép elérése, mivel egy civil szervezet ritkán végez egyféle tevékenységet, sőt a mai pályázatok világában igencsak gyakori, hogy az egyes kiírások következtében a szervezetek több, olyan tevékenységgel is foglalkoznak, ami a KSH-féle azonosításban már nem szerepel. Ez a rendszer hiányossága, a későbbiekben elképzelhető, hogy korrigálásra kerül.

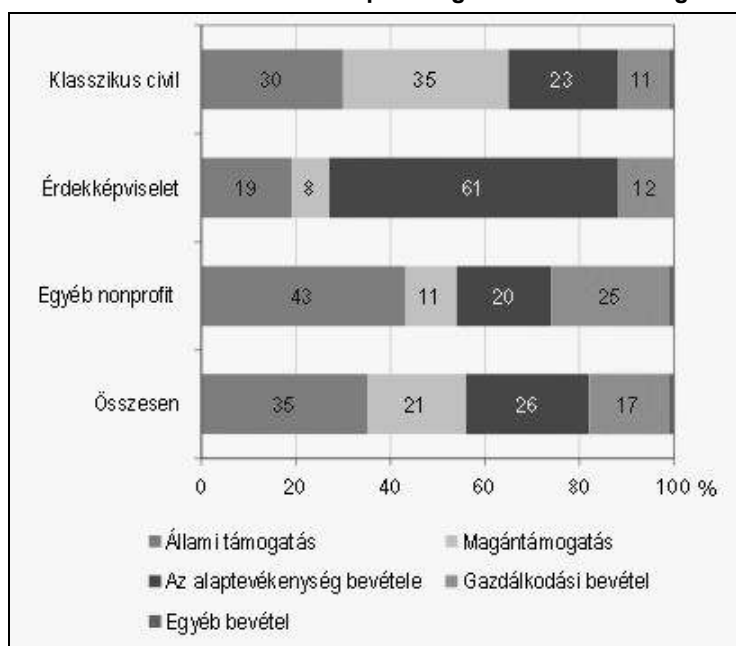
A törvényszéki (bíróági) kereső jelenlegi „állapotában” tudományos kutatásra gyakorlatilag alkalmatlan. Megnevezése valójában nem is kereső, hanem „Civil szervezetek névjegyzéke”, ellenben szerepel mellette a „keresés” szó. Amikor országos vagy települési szintű adatokra kívánunk rákeresni, úgy kudarcot vallunk, sőt egy-egy szervezet adatainak beazonosítása is problémás lehet, emiatt inkább nevezhetnénk szimpla azonosítónak, mintsem keresőnek. A dolog pikantériája, hogy a rendszer 2015. elején még remekül működött, ezért egyszerűen nem értjük, miért kellett ilyen módon átalakítani. A cél szerinti besorolásnál a tevékenységek ismétlődnek, a cél sohasem tevékenység, különösen akkor, ha azt az új követelmények alapján már meg kell határozni; sőt további hasonló bosszúságok miatt időszerű lenne a rendszert felhasználói oldalról is áttekinteni. A témával kapcsolatos csalódottságunkat jelzi, hogy a fejlődésben olvasható „A névjegyzék a 2011. évi CLXXXI. törvény 86. § (1) bekezdése szerint közhiteles” felirat arra utal, hogy ezek az adatok, mivel hatóságilag regisztráltak, lehetőséget biztosítanak a társadalomkutatók számára a valós adatok feltérképezésére, jövőbeli kutatások elindítására. Ez azért lenne rendkívül fontos, mert az előbb említett KSH adatok a közlő szerint 19 177 szervezetről – a működőnek tekinthető nonprofit szektor 29%-áról – semmilyen információval nem rendelkeznek, ami „csupán” 19 177 szervezet (KSH, 2015). A Perényi és munkatársai (2015) által készített egyik legutóbbi kutatás szintén az említett KSH módszertanra alapozva állítja, hogy Magyarországon 12 541 sporttal foglalkozó nonprofit szervezetet tartalmazott a KSH 2013-as regisztere.

A civil szféra támogatásnak való kiszolgáltatottsága a KSH adatok fényében nem kétséges. A hazai statisztikát áttekintve kiderül, hogy a klasszikus civil szervezetek kategóriáján belül (ebbe tartoznak ugyanis a sportegyesületek), a bevétel nagyság szerinti megoszlása közel sem egységes: 16%-uk 50 ezer Ft alatti, 27%-uk 51-500 ezer Ft közötti, 37%-uk 501 ezer és 5 millió Ft közötti, 17%-uk 5 millió 1 ezer és 50 millió Ft közötti, 3%-uk pedig 50 millió Ft feletti bevétellel gazdálkodik. A fennálló egyenlőtlenség növekszik, amikor a további adatok vizsgá-

latakor azt találjuk, hogy bevételeik 66%-a támogatásból származik, ennek majdnem fele (31%) állami támogatás. Ezen kívül bevételeik nagyjából negyede az alaptevékenységből, közel 10% pedig gazdálkodási bevételekből származik (1. diagram).

Mint az kiderült, a civil szervezetek erősen támogatás kitettek, ezen túlmenően szoros összefüggés figyelhető meg a szervezeti forma és a teljesítmény között is, mivel ez a formarepertoár a létrehozók érdekeinek, céljainak jobb megvalósulását teszi lehetővé (Szabados, 2015). A civil szektor kiszolgáltatottsága tehát megállapítható a források, támogatások tekintetében, ráadásul ebben a gondolatmenetben az is tetten érhető, hogy civil szervezet az, akit a támogató-fenntartó annak tekint (a civil társaságok például nem kaphatnak állami támogatást, így kérdéses, hogy ők valóban civil szervezetek-e).

1. diagram: A nonprofit szervezetek bevételeinek megoszlása források szerint (2016)
1. diagram: The distribution of income for nonprofit organizations according to sources (2016)

(KSH, 2016)

A sportcivil szervezetek vidéki helyzete igen sajátosnak mondható. Már maga a vidék, mint olyan értelmezése sem egyszerű, Kovách (2012) könyvében külön fejezetet szentel az elmúlt évtizedekben zajló vidék konceptualizációs diskurzusoknak, amit áttekintve erősen úgy tűnik, hogy nincs egy általánosan, konszenzusos alapon elfogadott vidék fogalom, sőt inkább az érezhető, hogy ahány intézmény, kutató – annyiféle megközelítés. Abban azonban mintha lenne elfogadott vélekedés, hogy a vidékhez tartozásnak, így vagy úgy, de mindenképp tétje van, különösen akkor, ha egyes támogatási formákat veszünk górcső alá.

A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat által meghirdetett kisebb összegű támogatásokra, éveken keresztül, esetenként évente több alkalommal is pályázhattak a sporttal foglalkozó civil szervezetek, azonban ezen megyei jellegű támogatások explicit-implicit követelménye volt a Debrecenen kívül bejegyzett székhely (az Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal pályázatainak során hasonló megközelítéssel találkozhattunk). A nagyobb mértékű pályázatokon túl érdemes tehát a helyi vonatkozású támogatási megoldásokra, megközelítésekre fókuszálni, több okból kifolyólag is. Az egyik ilyen, hogy települési szinten az egyenlőtlenség mércéje

lehet az, ahogyan a különféle civil szervezetek számára a forráselosztás történik; egyesek ki-maradnak, mások tartósan alapozhatnak rá. A másik, témához fűződő gondolat maga az önkormányzat hozzáállása a helyi sportcivil szervezetekhez. Kozma és munkatársai (2015) szerint az önkormányzati közfeladatok körébe tartozik a sport és ifjúsági ügyek ellátása; a 2004-es sporttörvényben leírtak alapján „a tízezernél több lakosú helyi önkormányzatoknak rendeletet kell alkotniuk a sportról, és ebben kell rögzíteni a helyi adottságoknak megfelelően a sporttal kapcsolatos részletes feladatokat és kötelezettségeket, valamint a költségvetésükből a sportra fordítandó összeget”. Az önkormányzatok közfeladata természetesen nem maga a sportolás, az esetek jelentős részében közfeladat átadás, kiszervezés történik, tehát az önkormányzat a 2011-es civil törvény értelmében, az önkormányzati törvényre alapozva közszolgáltatási szerződést köt, ennek keretében a sporttevékenység végzéséhez civil szervezetek részére infrastruktúrát és további forrásokat biztosít. Mivel az önkormányzat politikai szervezet, így a helyi politika sajátosságai vélhetően hatással lehetnek az itt működő civil szervezetekre, melyek akár a vidékiséggel is összefügghetnek.

A tanulmány célja annak feltárása, hogy egy adott, 10 ezer főt meghaladó népességű, „dinamikusan fejlődő kisvárosban”, a helyi önkormányzat, sport tekintetében miképp viszonyul az itt működő civil szervezetekhez, illetve miféle tendenciákat követnek a támogatási mechanizmusok a sportciviliek kapcsán. Különösen érdekes lehet a téma akkor, amikor a vizsgált település egy kisebb közössége, egy nem létező sporttevékenységet kíván beindítani, nevezetesen az íjászatot.

2. Anyag és módszer

Dolgozatunkban két kutatási módszert alkalmaztunk a kvalitatív módszerek területén, az esettanulmányt és ezzel összefüggésben az interjút. Babbie (2000) szerint, ha valamiről meg akarunk tudni valamit, akkor a legegyszerűbb, ha odamegyünk, ahol az a bizonyos valami történik és megnézzük, hogyan történik. Ezt alapvetően esettanulmánynak (de résztvevő megfigyelésnek, közvetlen megfigyelésnek vagy terepkutatásnak is) szokták nevezni. A szerző úgy látja a terepkutatás egyik fő erőssége, hogy segítségével átfogó szemlélethez jutunk. Ha egy társadalmi jelenséget közvetlenül figyelünk meg, azzal mélyebb és teljesebb megértésre teszünk szert, sőt olyan kutatási témák és társadalmi vizsgálatok céljára is alkalmas, melyek az egyszerű kvantifikációnak szemlátomást ellenállnak. Falvakat, gettókat, városrészeket gyakran vizsgálnak így a terepkutatók. Az esettanulmány tehát kvalitatív kutatási módszer, és szisztematikus megfigyelés, mely a látottak, hallottak, tapasztaltak eredményeire épít. Készítése során a szerzők fontosabb gondolataikat, kapott eredményeiket kívánják bemutatni az általuk vizsgált településre vonatkozóan.

A vizsgálat anyaga egy történelmi hangulatú kisváros; első írásos említése a XIII. század végéről származik (Nyírbátor Város Honlapja, 2016). Kunszabó (1987) monográfiájában így írt: „Nem tudjuk, mikor keletkezett, csak az bizonyos, hogy örökké nem volt, tehát valamikor keletkeznie kellett, mert van”. Történelmünk viharos időszakaiban rengeteg viszontagságon ment keresztül, a három részre szakadt ország határvonalán többször fel-dúlták, kirabolták, kifosztották. Mindezen nehézségek ellenére a település különböző ki-váltságok elnyerésével fokozatosan vált mezővárossá, a XIV. században már az ország legfejlettebb ipari, kereskedelmi városai közé tartozott.

A helyi civil szervezetek életében kiemelt szerepet kap a hagyományőrzés, a múlt emlékeinek ápolása. Számos ilyen tematikájú esemény kerül megrendezésre, ám ezek többsége elsősorban a zenéhez, kultúrához kapcsolódik; a sport szerepe kevésbé hangsúlyos. A

történelmi sporttevékenységek között található íjászat egyszerre kap sport és kulturális jelleget, azonban a korai és esetleges kísérleteket követően már majd' két éve, hogy az egyetlen, íjászattal foglalkozó egyesület megszűnt. Egy, a településről 2004-ben kiadott könyvben olvashatunk arról, hogy 2001-ben 19 egyesület működött, köztük az íjász is (Szabó, 2004). A törvényszéki adatokat böngészve újabb lényeges információkra lelhetünk. Az illetékes törvényszék 2013 őszén jegyezte ezen egy, nevében is íjászattal foglalkozó szervezet törlési kérelmét. Az egyesület neve: Nyírbátori Terep- és Vadászíjász Sportegyesület; cél szerinti besorolása: sporttevékenység; cél szerinti leírása: sport és az alapszabályban meghatározott egyéb tevékenységek voltak. Az Interneten fellelhető adatok vajmi kevés tájékoztatással szolgálnak a szervezet működésével, későbbi megszűnésével kapcsolatosan. A törvényszéki egyszerűsített törlő végzés (Nyíregyházi Törvényszék, 2015) szerint, az egyesület több mint egy éve nem működött, tagjainak száma több mint 6 hónapon át 10 fő alá csökkent, vagyonára vonatkozó adat nem merült fel, képviselője ismeretlen helyen tartózkodott. A végzés nem jogerős, de a törvényszéki adatok szerint 2015. október 20-án törölték a nyilvántartásból, azaz nem működik. A kutatás során felvett célzott interjúból az derült ki, hogy a vizsgált – megszűnt – szervezet források tekintetében erősen magára utalt volt. A felmerülő költségeket javarészt magánszemélyként állták, a város pénzjellegű támogatásai nem voltak jellemzőek, ellenben, mint szakmai civilek, tevékenységükben a tagok lelkesek voltak, munkájukra igény mutatkozott, sőt a mai napig – bár eseti jelleggel – szabadidős látványosságként számítanak a helyi íjászatra.

Ha felvethetjük, bevezethetjük a szakcivil szervezet fogalmát, akkor ebben az értelemben láthatjuk, hogy más, íjászattal foglalkozó, helyi székhelyű civil szervezet nem létezik. A helyi sportcivil szervezeteket, azok számát a törvényszéki nyilvántartás alapján áttekintve, úgy tűnik, hogy nemrég még 28 helyi (a helyit abban az értelemben használjuk, hogy székhelye az általunk vizsgált településen van) sportegyesület – köztük az említett íjász – működött. A már megszűntek nélkül ez mindössze 19, még működő, helyi sportegyesületet jelent. Egyedi jelensége a város civil életének az a 2, sporttal főtevékenység keretében foglalkozó alapítvány, mely elsősorban a sporttörvény értelmében tekinthető sajátosnak.

3. A tevékenység beindításának korlátai – vidékiségi összefüggések

A kutatás során kapott eredmények arra világítanak rá, hogy a település több szempontból is megosztott:

- A városban 1794 fő vallotta magát a cigány kisebbséghez tartozónak, ami a lakónépesség 13,4%-a (Nyírbátor Város Önkormányzata, 2013). Amennyiben Ladányi és Szelényi (1997) munkáját vesszük alapul, és elfogadjuk, hogy a kutatók a klasszifikációs rendszerek közül többnyire éppen az „önminősítést” tartják a legmegbízhatatlanabbnak, úgy feltételezhetően a fentebb leírtnál jóval nagyobb a nyírbátori roma lakosok száma. A roma és nem roma népesség esetében kisebb-nagyobb helyi konfliktusokról mindenképp beszélni kell; egyelőre érdemi megoldások hiányában.
- A KSH, területi megosztottság keretében használja a szegregátum fogalmát, ezek a településen sok esetben etnikai zárvány jelleget is kapnak. A települési stratégiai dokumentumokban jelenleg 3 szegregátum került beazonosításra.
- A politikai megosztottság helyben élénkebb jelenség, mint eddig bárhol is tapasztalhattuk. A 2014. áprilisi országgyűlési választások eredményeit tekintve, a 6998 leadott szavazatból a helyi polgárok 32,0%-a a FIDESZ, 31,4%-a az MSZP, míg 30,5%-uk a Jobbik jelöltjére adta le voksát. A májusi Európai Parlamenti Választá-

sokon leadott 3128 szavazat 51,1%-át az MSZP, 32,3%-át a FIDESZ, 11,9%-át a Jobbik kapta (Bátor Újság, 2014/a). A még ugyanezen év novemberében megtartott Önkormányzati Választásokon 5343 fő vett részt; az eredmények alapján 7 MSZP-s, 3 FIDESZ-KDNP-s és 1 Jobbikos képviselő kapott felhatalmazást (Bátor Újság, 2014/b). Láthatóan különböznek az egyes választások eredményei; a helyiek életét, gondolkozását a politika érezhetően áthatja. Ez a fajta megosztottság a mindennapok során is alapvetően befolyásolja a városban lakók életét.

Az imént közölt tényezőket figyelembe véve nem érhet meglepetés a helyi civil szervezetek tekintetében fennálló megosztottságon, egyenlőtlenségen sem. Bánlaky és Varga (1979) szerint a vidék egyik meghatározó társadalmi rétege a helyi értelmiség, a vidékiség pedig egy meghatározott minőségű élet- és gondolkodásmód, sajátos magatartás (és személyiség) modell, mely elsősorban a kisvárosokban érvényes és az értelmiség vonatkozásában értelmezhető. A modell két alapmotívuma a minél konfliktusmentesebb, békés, nyugodtan élet, illetve a kapcsolatok építése és ápolása, melyek – mert megfelelő módon elhelyezik az egyént a város viszonyrendszerében – ilyen vagy olyan előnyökkel járnak. Ez egyúttal magába foglalja a kialakult emberi és társadalmi viszonyok, viszonyrendszerek abszolút, feltétlen elfogadását is.

A helyi önkormányzat sportrendeletének 15. §-a szerint: „Az önkormányzat a városi székhelyű sportszervezetek támogatását lehetőségeihez mérten – az illetékes bizottság által kiírt – pályázat (adatszolgáltatás) alapján biztosítja”. Van némi ellentét a támogatási gyakorlat elvi és tényleges megvalósulása között, az önkormányzatnak pályázatokat kellene kiírnia, helyette mégsem ezt a mechanizmust tartotta fenn. A „működő” gyakorlat szerint a támogatással kapcsolatos igény benyújtására ún. támogatási adatlapon keresztül van lehetőség, ezzel minden évben – december környékén – az illetékes megkeresi a regisztrált civil szervezeteket, számukra adatlapot biztosít, melyet azok határidőre, kitöltve visszaküldenek.

A sport jellegű tevékenységek – köztük az íjászat – újjáélesztésének blokkja már itt megtalálható, hiszen az adatlapot nem ismerő, ahhoz hozzá nem férő civil szervezet a legnagyobb jóindulat mellett is elvérzik a támogatás igénylése során. Nyilvánvalóan nehéz ennyi párhuzamosan működő törvénynek megfelelni, az önkormányzatnak azonban mindezeket a feltételeket figyelembe kell vennie. Megjegyzendő, hogy a helyzettel való szembesülés kapcsán 2016-ban már megtették a törvényességi feltételek helyreállítására vonatkozó lépéseket. A támogatások odaítélése során – a bizottsági működés csoportdinamikai jellegzetességei meghatározóak, a politikai összetétel kevésbé, melyet az előző évek támogatásait nyomon követve könnyen átláthatunk.

A bizottság 2010 és 2014 között kormánypárti, jelenleg ellenzéki többségű döntéshozókból áll. A bizottsági döntések mögött ugyanakkor megmerevedett mechanizmusok, beállítódások észlelhetők: 2008-tól a sportcélú alapból szinte kísértetiesen hasonló arányokban, nagyságrendben kapnak támogatásokat a civil szervezetek. Ennek részleteinek megismerése, bemutatása nem kis erőfeszítést igényelt, különösen az elmúlt időszakra vonatkozóan, mivel az adatok elérhetőségét csak külön kérésre sikerült megoldani. Az alábbiakban néhány érdekes részlet emeltünk ki, a közelmúltban nyújtott támogatásokkal kapcsolatban.

2008-ban a közel 10,5 millió Ft támogatás felét 1 szervezet nyerte, és a 3 legnagyobb „támogatott” a teljes rendelkezésre álló összegből 9,4 millió Ft-on osztozott. 2009-ben a megközelítőleg 15 millió Ft támogatásból szintén ugyanez a három szervezet immár 11,4 millió Ft-ban részesült, és közülük kettő ezen felül még 5 millió Ft „csarnok és sporttelep” támogatást is kapott. 2010-ben a közzététel szerint már kevesebb, kis híján 12,5 millió Ft került szétosztásra, ebből a dedikált 3 szervezet 10,3 millió Ft-ot vitt el. 2010 óta a helyzet

mit sem változott, a legutóbbi sporttámogatások esetében a 3 kiemelt szervezet összesen 12,6 millió Ft összegben működési (említést érdemel, hogy 2014 decemberében az egyik szervezet megelőlegezett „gyorstámogatása” a 2015. évi költségvetés terhére), illetve 9 millió Ft létesítményüzemeltetési támogatást kaptak. Csak az összehasonlítás végett, a többi 14 támogatott sportszervezet között 3,66 millió Ft felosztásra, emellett semmiféle létesítményüzemeltetési hozzájárulásban nem részesültek, mivel velük – ugyanis ezek nem kiemelt szervezetek – nem köt közfeladat átadásra vonatkozóan közszolgáltatási szerződést az önkormányzat. Ez a fajta mechanizmus megerősíti a Bánlaky–Varga (1979) szerzőpáros által említett vidékiség tünetét: a helyi hierarchia abszolutizálását. Minden társadalom természetesen bonyolult rendszer is; a helyiek nem veszik tudomásul a hierarchia többszintűségét, nincs konfliktus, mert fellebbezés sincs. Valószínűleg igaz lehet ez a helyi íjászat esetében is. A 2008 és 2015 közötti támogatási időszakban az íjászegyesület helyi támogatásban nem részesült. A szervezet 1996-ban lett bejegyezve, az adott időszaknak tehát, már több mint egy évtizedes működési tapasztalattal „vágott neki”.

Egy további érdekes gondolat, – mely magyarázatot adhat a korábban említettekre is – hogy a támogatások odaítélésénél, döntő többségében a „szinten tartás” figyelhető meg. Ezt a megállapítást erősíti, egy nem helyben bejegyzett, de helyben is működő civil szervezet íjászattal kapcsolatos tevékenységének támogatására irányuló kérelem kálváriája, a 2014 és 2015 közötti időszakra vonatkozóan. A sporttámogatás dokumentumainak hiányában benyújtott egyedi kérelem, először formai okok miatt került elutasításra, a 2014-es választások előtt, az akkor még kormánypárti többségű bizottság által. A 2015-ös kérelem sorsa változatlan volt, igaz, ekkor a bizottságon belül már a jelenleg ellenzékben lévő pártok képviselői voltak többségben. Az elutasításokra tehát politikai összetételtől függetlenül került sor; formai okokra (nem megfelelő nyomtatványon lett benyújtva), a szervezet nem helyben bejegyzett voltára, harmadrészt egy helyi rendeletre (14/2011) hivatkozva, mely indokolja ugyan, hogy a településen működő társadalmi szervezetek a képviselőtestület által elismerhetőek és támogathatóak, ám az előterjesztő szerint a szervezet nem helyi székhelyű, noha vannak nyírbátori tagjai, ráadásul ez a tevékenység még nincs beindítva. A civil szervezet és tisztségviselői ezen eseteket követően azt a döntést hozták, hogy a jövőben nem pályáznak az említett helyi források megszerzésére. Nyilvánvalóvá vált számukra, amennyiben tevékenységüket fontosnak tartanák, kaphatnának támogatást, ám a vitatott hozzáállás miatt sem további felesleges munkát, sem esetleges helyi konfliktusokat nem kívánnak felvállalni.

4. Összegzés

A kutatás arra a kérdésre kereste a választ, hogy a sport jellegű civil szervezetek és a támogatások miféle összefüggésben állnak egymással, különös tekintettel bizonyos települési sajátosságokra. A helybeli szervezeti kezdeményezések nem minden esetben társulnak közösségi összefogással, a nehézségek mögött tudományos, szabályozási, valamint vidékiséggel összefüggő problémák állhatnak. Mindemellett megállapítható, hogy a hagyományörző sporttevékenységek (köztük az íjászat) beindításának van létjogosultsága – erre a környezeti, településszerkezeti feltételek egyaránt lehetőséget biztosítanak – ám ezek helyi támogatottságával, közösség-szervező erejével kapcsolatosan jogosan merülhetnek fel dilemmák. További közösség-szervezési, illetve forrásteremtési kísérletek vélhetően csak hosszabb távon vezethetnek eredményre.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Babbie, Earl (2003): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi Kiadó, Budapest.
- Bácsné Bába Éva (2012): Változásmenedzsmenthez kapcsolódó reakció idő vizsgálatok. Virtuális Intézet Közép-Európa kutatására Közleményei. IV. évfolyam 2. szám. No. 8. pp. 66–74.
- Bánlaky Pál – Varga Csaba (1979): Azon túl ott a tág világ. Magvető Kiadó, Budapest.
- Bátor Újság – Nyírbátor Város Önkormányzatának Lapja (2014/a): A 2014. évi országos és Európai Parlamenti választások eredményei. XXII. évfolyam 1-6. szám. 2014. június. http://www.nyirbator.hu/files/_nyirbatorvaros/images/file/Bator%2014-06-01.pdf, Adatok letöltve: 2016. május.
- Bátor Újság – Nyírbátor Város Önkormányzatának Lapja (2014/b): A 2014. évi önkormányzati választások eredményei. XXII. évfolyam 10. szám. 2014. november. http://www.nyirbator.hu/files/_nyirbatorvaros/images/file/Bator_ujsg_2014/Bator_2014nov.pdf, Adatok letöltve: 2016. május.
- Gergely Éva–Pierog Anita (2016): Motivációs tényezők feltárása civil és profitorientált szervezeteknél. Gradus Vol. 3. Spring. No. 1. pp. 368–373.
- Juhász Csilla–Vántus András (2012): Humán erőforrások elvárás vizsgálata különböző ágazatokban. Közép-Európai Közlemények. V. évfolyam 3. szám No. 18–19. pp. 225–240.
- Kovács Imre (2012): Vidék az ezredfordulón. Argumentum Kiadó, Budapest.
- Kozma Gábor–Perényi Szilvia–Bácsné Bába Éva (2015): A helyi önkormányzatok és a sport kapcsolata (kutatási jelentés). Készült a TÁMOP-4.1.2.E-15/1/KONV – Sport a felsőoktatásban (képzések fejlesztése) pályázat keretében.
- Központi Statisztikai Hivatal (2013): Nonprofit szervezetek Magyarországon, 2011. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest.
- Központi Statisztikai Hivatal (2014): A nonprofit szervezetek száma, megoszlása és összes bevétele településtípus szerint 2005–2014. https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_qpg003.html, Adatok letöltve: 2016. május.
- Központi Statisztikai Hivatal (2015): A nonprofit szektor legfontosabb jellemzői, 2014. Statisztikai Tükör. 2015/98. szám. <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/nonprofit/nonprofit14.pdf>, Adatok letöltve: 2016. május.
- Kunzabó Ferenc (1987): Bátor. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest.
- Máté Domicián (2014): The Impact of Labour Market Institutions on Productivity in a Sectoral Approach. Annals of the University of Oradea: Economic Science. Vol. 23. No. 1. pp. 359–368.
- Nyírbátor Város Honlapja (2016): A város eredete. <http://www.nyirbator.hu/tortenelem>, Adatok letöltve: 2016. május.
- Nyírbátor Város Önkormányzata (2013): Helyi Esélyegyenlőségi Program. http://www.nyirbator.hu/files/_nyirbatorvaros/download_files/515/HEP2013Nyirbator.pdf, Adatok letöltve: 2016. május.
- Nyíregyházi Törvényszék (2015): Végzés a Nyírbátori Terep- és Vadászijász Sportegyesület nevű, „törlés alatt” álló civil szervezet nyilvántartásból való végleges törléséről. http://documents.birosag.hu/sites/default/files/allomanyok/civ_eljarasok/60.226_1996_24._jogerosito_vegtzes.pdf, Adatok letöltve: 2016. május.
- Ladányi János–Szelényi Iván (1997): Ki a cigány?. Kritika. XXVI. évfolyam 12. szám. pp. 3–6.
- Perényi Szilvia–Kozma Gábor–Bács Zoltán–Lenténé Puskás Andrea–Bartha Éva (2015): A sporttal foglalkozó magyar nonprofit szervezetek tevékenységprofil és szervezeti forma szerinti elemzése – területi jellemzők figyelembevételével (kutatási jelentés). Készült a TÁMOP-4.1.2.E-15/1/KONV – Sport a felsőoktatásban (képzések fejlesztése) pályázat keretében.
- Pierog Anita–Vörös Péter–Dajnoki Krisztina (2014): Civil szervezetek megítélése a munkaerőpiac tükrében. Acta Scientiarum Socialium. No. 40. pp. 111–120.
- Szabados György (2015): Civil szervezetek – menedzsment és érintettség (habilitációs dolgozat). Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar, Debrecen.
- Szabó Gábor (2004): Nyírbátor az Európai Unióban – Magyar városok az Európai Unióban sorozat. CEBA Kiadó, Budapest.